

Список літератури

1. Українцям немає сенсу зберігати гроші в банках / [Електронний ресурс] — Режим доступу. : <http://fincompass.org.ua/analytics/3637>
2. Офіційний сайт Національного банку України / [Електронний ресурс] — Режим доступу. : <http://bank.gov.ua>

УДК 336.763.3:336.717.5

Н. В. Грищук,

асистент кафедри фінансів та кредиту,
Вінницький національний аграрний університет

ОБЛІГАЦІЯ ЯК ОСОБЛИВА ФОРМА ПОЗИКОВОГО КАПІТАЛУ

Розвиток ринку цінних паперів є індикатором лібералізації економіки та успішного проведення ринкових реформ, створює важливий компонент сучасного механізму економічного регулювання, надає економіці певної гнучкості й мобільності, забезпечуючи можливість швидкого переливу ресурсів із одних галузей в інші та здійснення структурної перебудови виробництва.

Цінні папери за порядком їх розміщення (видачі) поділяються на емісійні та неемісійні. До емісійних цінних паперів належать: акції; облігації підприємств; облігації місцевих позик; державні облігації України; іпотечні сертифікати; іпотечні облігації; сертифікати фондів операцій з нерухомістю (ФОН); інвестиційні сертифікати; казначейські зобов'язання України [3].

Сьогодні облігація — це цінний папір, який представляє собою особливу форму існування позикового капіталу, що має свої переваги та певні недоліки [6]. Вони забезпечують залучення коштів на певний термін під фіксований процент і є досить привабливим фінансовим інструментом. Проте, скористатись цим інструментом можуть лише порівняно великі та фінансово стійкі корпорації, які мають досить високий кредитний рейтинг і відомі на ринках, де вони мають намір розмістити свої облігації.

Корпоративна облігація — це борговий цінний папір, випущений суб'єктом господарювання для залучення грошових коштів з фінансового ринку на розвиток власного бізнесу, який свідчить про зобов'язання емітента перед власником облігації виконати всі положення умов випуску даного цінного паперу [4]. Корпоративні облігації є інструментом довгострокового фінансування для підприємств-емітентів. Терміни погашення перебувають у межах від трьох-п'яти до десяти років. Підприємство не може випускати облігації для покриття збитків, пов'язаних з господарською діяльністю.

Забезпечуються корпоративні облігації в більшості випадків майном та доходами корпорації-емітента. Тобто гарантією повернення коштів для інвестора, що придбав корпоративні облігації, є рухоме, нерухоме майно або цінні папери, якими володіє компанія-емітент [1].

Облігація як цінний папір має свої характеристики. Це, передусім, термін обігу та погашення облігацій, форма існування або форма випуску, емітент, спосіб отримання доходу, нарахування відсоткової ставки, рівень ризику та забезпеченості.

Так, облігація — це коротко-, або довготерміновий цінний папір, який засвідчує факт надання кредиту інвестором емітенту, забезпечує інвестору право на отримання регулярних фіксованих дивідендних доходів, а при погашенні облігації — суми кредиту, яка дорівнює номінальній вартості облігації.

У тому випадку, коли емітент може дозволити собі брати гроші у кредит, він повинен бути економічно сильним, мати прогнозовані прибутки у майбутньому, за рахунок яких зможе вчасно повернути борг. Крім того, власник облігації не має права брати участь у керуванні діяльністю емітента, він лише фінансує цю діяльність за повну винагороду.

Оскільки за облігаціями завжди виплачують фіксовані дивіденди, то їх іноді називають цінними паперами з фіксованим прибутком. Розмір дивідендних відсотків фіксується на бланку сертифіката облігації. Відсоткова ставка, за якою розраховують відсоткові гроші, називається купонною ставкою. Вона може бути сталою або плаваючою залежно від типу облігації. В окремих випадках до облігації видають спеціальні приписані до неї купони, за якими залежно від умов випуску, щоквартально, щопіврічно або щорічно виплачують відсотки. Відсоткові гроші нараховані за купонною ставкою, називаються купоном облігації (квартальним, піврічним, річним). Облігації з плаваючою відсотковою ставкою можуть підвищувати неплатоспроможність фі-

рми, так як точно не визначають її річні витрати, але саме облігації з плаваючою відсотковою ставкою дозволяють емітенту скорочувати відсоткові платежі по облігаціям. Володіння облігацією не надає право власності, але передбачає переважне право в порівнянні з акціонерами на прибуток, що розподіляється, і на активи суспільства при його ліквідації. Випуск облігацій має багато переваг:

по-перше, продаж облігацій не зв'язана з установленням контролю над підприємством, тому що власники облігацій не мають право голосу;

по-друге, випуск облігацій є більш дешевим способом фінансування, ніж випуск акцій, тому що виплати відсотків продовжуються лише обмежене число років, а також унаслідок більш низького рівня відсотка в порівнянні з дивідендом у зв'язку з його більш високою надійністю.

Саме у високій надійності і полягає основна перевага облігацій для інвестора. Завдяки випуску й обігу цінних паперів забезпечуються інвестиційні процеси, автоматичний перелив коштів у найбільш ефективні галузі народного господарства, насамперед на ринкових умовах кошти можуть отримати найбільш життєздатні й прибуткові ринкові структури.

Список літератури

1. *Гришук Н. В.* Роль та місце комерційних банків на ринку цінних паперів / Н. В. Гришук, В. В. Крикун // Матеріали V міжнародної науково-практичної конференції «Научная мысль информационного века — 2010». — Польша, 2010. — 07—15 березня. — С. 46—49.

2. *Кубліков В.* Індексовані облігації — альтернатива банківського депозиту / В. Кубліков // Ринок цінних паперів України. — 2009. — № 3—4. — С. 61—64.

3. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV.

4. *Петрашук М. М.* Досвід функціонування ринку корпоративних цінних паперів в зарубіжних країнах / М. М. Петрашук // Економічний форум. — 2011. — №1. — С. 64—68.

5. *Татарин Н. Б.* Цінні папери як інструмент фондового ринку, їх природа і роль в ринковій економіці / Н. Б. Татарин // Збірник науково-технічних праць українського державного лісотехнічного університету. — 2008. — № 15.2. — С. 278—287.